

Cymraeg mewn Ymarfer Proffesiynol 2
Welsh in Professional Practice 2
2025-26

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

BA2 - Darlith 17
Adolygu Gorchmynion
(*Revising Commands*)

bethan.griffiths@uwtsd.ac.uk

Adolygu gorchmynion.

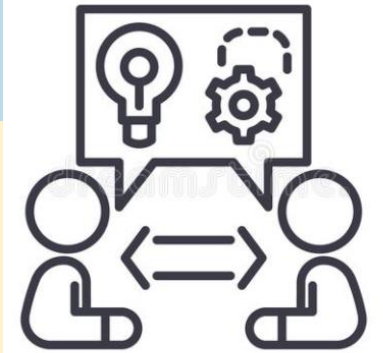
Revise useful commands and use them confidently within the school setting.

Adolygu! (Revision)

Gorchmynion) *(Commands)*

Adolygu / To recap

Gorchmynion Syml

Paid = Don't (singular)

Peidiwch = Don't (plural)

berfenw
(doing word)

Dim = No

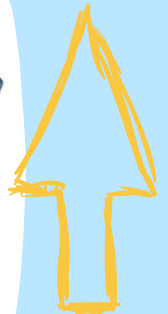
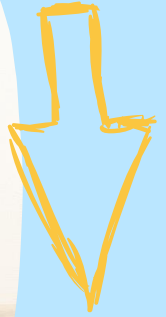
Rhaid = must

eistedd**wch**
sef**wch**

eistedda
sefa

Rheda
(singular)

Rhedwch
(plural)

Dim rhedeg

Paid rhedeg

Peidiwch
rhedeg

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Gorchmynion i'r dosbarth (llusog / plural)

	CHI
eistedd	Eistedd wch .
gwrando	Gwrande wch .
edrych	Edrych wch .
gweithio	Gweithi wch .
bwyta	Bwy t wch.
yfed	Yf wch .
siarad	Siarad wch .
chwarae	Chwarae wch .
darllen	Darllen wch .
ysgrifennu	Ysgrifenn wch .
sefyll	Sef wch .
cerdded	Cerdd wch .
gwisgo	Gwisg wch .
brysio	Brysi wch .
tacluso	Taclus wch .

Eisteddwch, **f**erched.

Cerddwch, **b**lant.

Eisteddwch ar y mat a
gwrandewch.

Darllenwch os gwelwch yn dda.

Adolygu / Revision

- <https://wordwall.net/resource/29671863/ymarfer-gorchmynion>

Gwrandewch, **b**awb!

Edrychwch, **f**lwyddyn 5.

Gwisgwch **g**ot!

Gwisga **g**ot!

Arhoswch **f**unud!

Arhosa **f**unud!

Gwrandewch **arna i**
Gwranda **arna i**

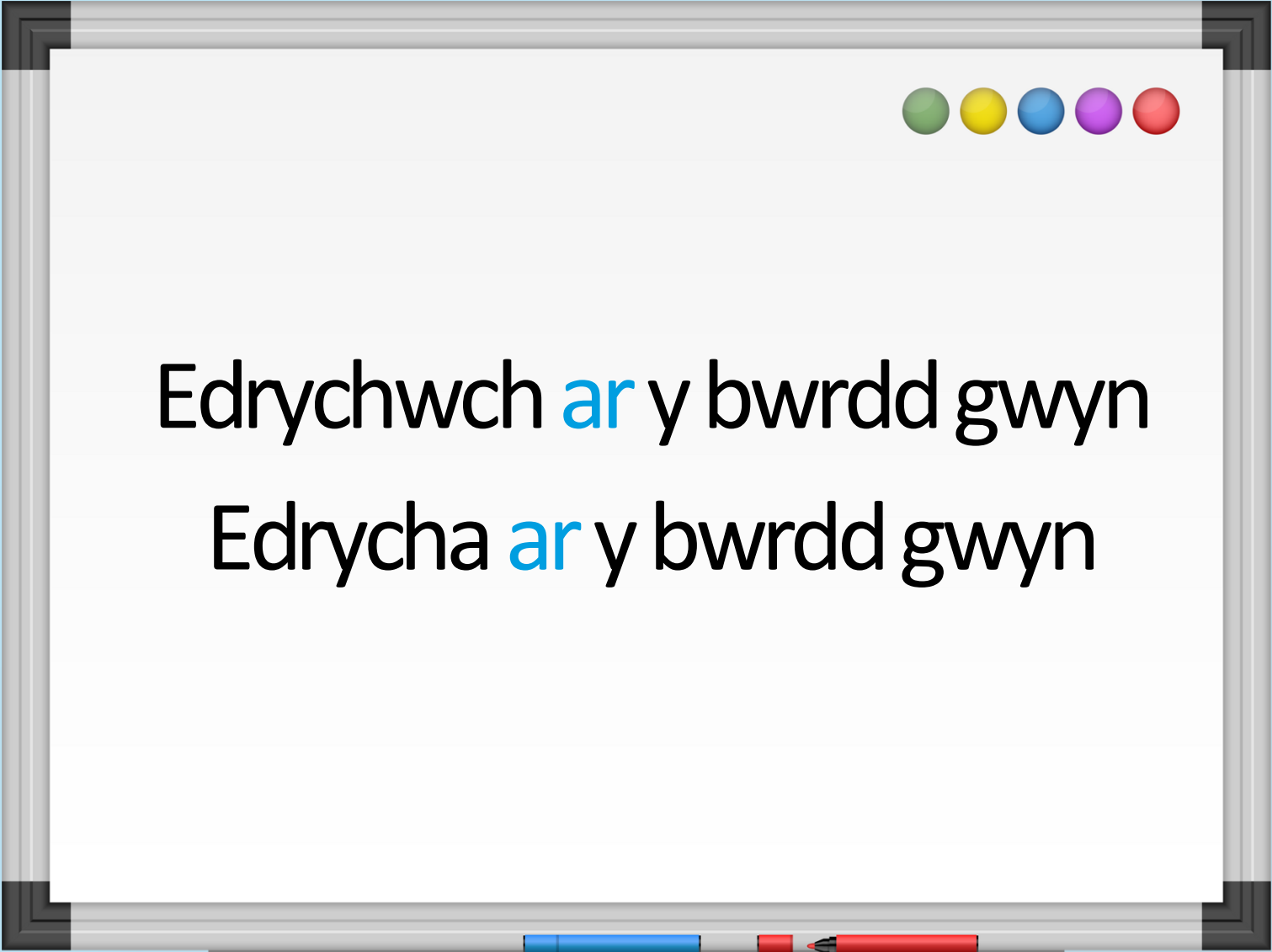
Edrychwch **arna i**
Edrycha **arna i**

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Edrychwch **ar** y bwrdd gwyn
Edrycha **ar** y bwrdd gwyn

Berfau Afreolaidd (*irregular*)

go

Cer
Ewch

do /
make

Gwna
Gwnewch

come

Dewch
Dere

be

Bydda
Byddwch

We can extend the sentence with adjectives and adverbs. We need to introduce an adjective or an adverb with 'yn'...(is)

COFIWCH

Mae 'yn' yn achosi (causes) **treigladau meddal!**

Ond nid yw 'll' a 'rh' yn treiglo!
(adjectives and adverb starting with the letters ll and rh don't mutate after 'yn')

Tawel – Quiet

Be quiet – Byddwch yn dawel

Come quietly – Dewch yn dawel

Cyflym – Quick

Be quick – Byddwch yn gyflym!

Write quickly –
Ysgrifennwch yn gyflym!

Adferfau Adverbs

Treiglad Meddal
Yn + adfer / ansoddair
OND II / rh DIM TREIGLAD

yn dawel
yn llonydd
yn ofalus
yn dda
yn araf
yn gyflym
yn neis

- tawel > yn **d**awel
- llonydd > yn **ll**onydd
- gofalus > yn **o**falus
- da > yn **d**da
- araf > yn araf
- cyflym > yn **g**yflym
- neis > yn neis

Gweithiwch	yn dawel.
Eisteddwch	yn llonydd.
Gwrandewch	yn ofalus.
Gweithiwch	yn dda.
Cerddwch	yn araf.
Rhedwch	yn gyflym.

Sgyrsiau

Yn y dosbarth

Athro: Eistedda ar y carped yn dawel, Irfan.
Rydw i'n mynd i ddarllen stori. Gwrandda'n ofalus.

Athrawes: Edrycha ar y bwrdd gwyn ac ateba'r cwestiynau.
John: Hei, Aled
Athrawes: John, gweithia'n dawel os gweli di'n dda.

Symud!

cerdded	Cerddwch	yn gyflym.
cicio	Ciciwch	y bêl.
dawnsio	Dawnsiwch	ar draws y llawr.
dringo	Dringwch	y ffrâm ddringo.
eistedd	Eisteddwch	ar y llawr.
gorwedd	Gorweddwch	ar y llawr.
hopian	Hopiwch	ar draws y llawr.
neidio	Neidiwch	ar draws y llawr.
rhedeg	Rhedwch	yn gyflym.
rholio	Rholiwch	ar draws y llawr.
sefyll	Sefwch	yn llonydd.
sgipio	Sgipiwch	ar draws y llawr.
stopio	Stopiwch	yn sydyn.
symud	Symudwch	yn gyflym.
troi	Trowch	yn araf.

Yn y wers addysg gorfforol: trefnu

Eisteddwch	ar y llawr a gwrandewch. yn dawel a gwrandewch.
Dewch o hyd i	le gwag. bartner.
Gweithiwch	ar eich pen eich hun.
Dawnsiwch	mewn parau. mewn grwpiau o dri. mewn grwpiau o bedwar. mewn grwpiau o bump.
Byddwch	yn ofalus.

Gwnewch eich gorau
Gwna dy orau
Do your best

Byddwch yn ofalus
Bydda'n ofalus
Be careful

Dewch yma!
Dere 'ma!
Come here.

Ewch amdani!
Cer amdani!
Go for it!

Gwnewch e 'to!
Gwna fe 'to!
Do it again.

Arhoswch funud!
Arhosa funud!
Wait a minute.

Cyfieithwch y gorchmynion. Translate these commands.

(s) singular (p) plural

Don't run. (p)	Come here. (s)	Write in your books. (p)	Be careful. (s)	Don't run. (s)
Do your best. (p)	Be quiet. (s)	Come in. (p)	Don't run in the hall. (p)	Go to Mr Lloyd's Class. (s)
No speaking	Do your best. (s)	Come in. (p)	Go and get the paper. (p)	Don't be late. (s)
Read quietly. (s)	Be patient. (p)	Don't worry. (s)	Go and ask Mrs Jones. (s)	No chewing gum.
Be quiet. (p)	Do your work quietly. (s)	Come to the hall. (p)	Come on. (s)	Close the door. (p)

Atebion

Don't run. (p) Peidiwch rhedeg.	Come here. (s) Dere 'ma.	Write in your books. (p) Ysgrifennwch yn eich llyfrau.	Be careful. (s) Bydd yn ofalus.	Don't run. (s) Paid rhedeg.
Do your best. (p) Gwnewch eich gorau.	Be quiet. (s) Bydd yn dawel.	Come in. (p) Dewch mewn.	Don't run in the hall. (p) Peidiwch rhedeg yn y neuadd.	Go to Mr Lloyd's Class (s) Cer i ddosbarth Mr Lloyd.
No speaking Dim siarad.	Do your best. (s) Gwna dy orau.	Come in. (p) Dewch mewn.	Go and get the paper. (p) Ewch i ôl papur.	Don't be late. (s) Paid bod yn hwyr.
Read quietly. (s) Darllena yn dawel.	Be patient. (p) Byddwch yn amyneddgar.	Don't worry. (s) Paid â phoeni.	Go and ask Mrs Jones. (s) Cer i ofyn i Mrs Jones.	No chewing gum. Dim cnoi gwm.
Be quiet. (p) Byddwch yn dawel.	Do your work quietly. (s) Gwna dy waith yn dawel.	Come to the hall. (p) Dewch i'r neuadd.	Come on. (s) Dere 'mlaen.	Close the door. (p) Caewch y drws.

Eistedd wch Cerdd wch Sef wch Bwy t wch	yn dawel yn araf yn gyflym	ddisgyblion. (pupils) ddysgwyr. (learners) bawb. (everyone) ferched. (girls) fechgyn. (boys) Flwyddyn 7. (year 7) Mrs Jones.
Eistedd a Cerdd a Sef a Bwy t a		Nia. Elis.
Ewch Dewch Gwnewch Byddwch	allan yma y gwaith yn ofalus	ddisgyblion. (pupils) ddysgwyr. (learners) bawb. (everyone) ferched. (girls) fechgyn. (boys) Flwyddyn 7. (year 7) Mrs Jones.
Cer Dere Gwna Bydda	allan yma y gwaith yn ofalus	Nia. Elis.

Mat Iaith: Gorchmynion

Some verb-nouns stay the same:

siarad, darllen

Verb-nouns ending in a single vowel:

drop the vowel

Verb-nouns ending in **-io**:

drop the **-o**

Verb-nouns ending in **-eg**:

drop the **-eg**

Verb-nouns ending in **-ed**:

drop the **-ed**

Edrychwch arna i

Gwrandewch arna i

Edrychwch ar y bwrdd gwyn

Dwedwch ar fy ôl i

Ailadroddwch

Cer amdani! Ewch
amdani!

Dere ‘ma
Dewch ymlaen!

Gwnew**wch eich** gorau
Gwna **dy** orau

Byddwch yn ofalus
Bydda’n ofalus

Gwnewch y
pethau bychain

Iaith y Dosbarth

Ymadroddion Defnyddiol

Ga i un?	<i>May I have one?</i>
Unwaith eto	<i>Once again</i>
Mae'n flin 'da fi.	<i>I'm sorry</i>
Esgusodwch fi.	<i>Excuse me.</i>
Beth ydy ... yn Gymraeg?	<i>What is ... in Welsh?</i>
Does dim ots.	<i>It doesn't matter.</i>
Yn araf, os gwelwch yn dda.	<i>Slowly, please. (pl.)</i>
Yn araf, os gweli di'n dda.	<i>Slowly, please (sing.)</i>
Ydych chi eisiau..?	<i>Do you want...? (pl.)</i>
Wyt ti eisiau...?	<i>Do you want...? (sing.)</i>
Wnewch chi...? (T.M.)	<i>Will you (pl.)</i>
Wnei di..? (T.M.)	<i>Will you (sing.)</i>
Ydych chi wedi gorffen?	<i>Have you finished? (pl.)</i>
Wyt ti wedi gorffen?	<i>Have you finished? (sing.)</i>
Pwy sy'n cofio?	<i>Who remembers?</i>
Tro pwy sy' nesaf?	<i>Who's turn is it next?</i>
dy dro di / eich tro chi	<i>Your turn</i>

Unigol (Sing.)

Lluosog (Pl.)

Brysia	<i>Hurry up</i>
Brysiwch	
Cer	<i>Go</i>
Ewch	
Dere	<i>Come</i>
Dewch	
Gwrandda	<i>Listen</i>
Gwrandewch	
Golcha	<i>Wash</i>
Golchwch	
Cerdda	<i>Walk</i>
Cerddwch	
Tro	<i>Turn</i>
Trowch	
Eistedda	<i>Sit</i>
Eisteddwch	
Ysgrifenna	<i>Write</i>
Ysgrifennwch	

Cytuno ar nod y wers (Agreeing lesson aim)

Nod y wers heddi ydy ...	<i>The aim of today's lesson is...</i>
Heddiw rydyn ni'n mynd i...	<i>Today we are going to...</i>
Yn y wers yma, byddwn ni'n adolygu...	<i>In this lesson, we'll be revising...</i>
Y bore 'ma rydw i eisiau i chi feddwl am...	<i>This morning, I want you to think about...</i>

Cloi gwera (Ending a lesson)

Ydych chi wedi mwynhau?	<i>Have you enjoyed?</i>
Beth rydych chi wedi fwynhau?	<i>What have you enjoyed?</i>
Beth rydych chi wedi ddysgu?	<i>What have you learnt?</i>
Ydych chi'n cofio...?	<i>Do you remember...?</i>

Bendigedig!	<i>Brilliant!</i>
Rhagorol!	<i>Excellent!</i>
Dal ati! / Daliwch ati!	<i>Keep at it!</i>

Da iawn chi!

Daliwch ati!